

TTG

**TARTU TÜTARLASTE-
GÜMNAASIUMI JA
TARTU TÜTARLASTE-
KESKKOOLI AJAKIRI**

Nr. 10

31. MAI 1935

VII AASTAKÄIK

Toimetusetööd lõpetades.

H. Puusepp.

H. Albert.

A. Raadla.

Toimetusetööd lõpetades käesoleval õppeaastal ütlen tänu toimetuse nimel kõigile lehetellijaile, samuti koolijuhatajale, kellede teeneks on see, et nad on suhtunud tunnustavalt „T.T.G.“ olemasolusse ja eluõigusesse ja on toetanud ajakirja rohkete tellimistega ja abirahaga. Samuti surun tänutundega kõigi kaastöölise kätt nii õpilaskui õpetajaskonnast. Kõige suurema tänu osaliseks aga saagu lehe toimetuse ja talituse, kelle õlgadel on lasunud lehe täitmise ja arvepidamise pearakus. Eriliselt pean siinkohal nimetama lahkuvaid abituriente — tegevtoimetajat Helgi Puusepp'a ja toimetuse liikmeid Hilja Albert'it ja Amanda Raadla't, kes aastate kestel on olnud „T.T.G.“ kandvamaid jõude ajakirja sisustamisel. On kahju,

väga kahju, et nad peavad lahkuma, kuid see on juba kord kooli ajakirja traagika, et ükskord lahkuvad ikka need, keda sooviks alatiselt toimetuses hoida. Tänu, palju tänu teile, lahkuvad kolm! Ärge unustage meid ka vilistlaspõlves! „T.T.G.“ veerud on ikka tänulikult avatud teile edaspidigi. Palume väga jätkata kaastööd ikka „T.T.G.-le“.

Tuleviku väljavaadete suhtes võime ennustada, et sügissemestrist alates on kavatsusel „T.T.G.“ põhjalik reform — nii formaadilt, illustatsioonelt kui ka muult. Tuleb arvatavasti ka nime muutus.

Veel kord tervisi kõigile! Nägemiseni uuel õppeaastal!

Tartus, 29. V 1935.

Pea- ja vastutav
toimetaja.

TARTU TÜTARLASTE-
GÜMNAASIUMI JA TARTU
TÜTARLASTEKESKKOOLI
HÄÄLEKANDJA

Nr. 10.

31. mai 1935.

VII aastakäik.

Väljaandja: Tartu Tütarlastegümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud, abid: A. Raielo ja S. Liiv. Tegevtoimetaja: H. Puusepp. Toimetuse liikmed: H. Albert, L. Hermann, E. Mõrd, A. Raadla, L. Reinberg, E. Tobias. Talituse juhataja: V. Käpa. Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T.T.G.“ ilmub aastas 10 korda, nimelt: 20. sept., 20. okt., 15. nov., 30. nov., 20. dets., 20. jaan., 20. veebr., 20. märtsil, 20. apr. ja 20. mail.

Tellimishind: aastatellijaille 20 senti number, üksiknumbrite tellijaille 25 senti number.

Abiturientide erinumber.

Lõpuks ja alguseks!

On jälle lõpp ja algus korraga. Lõpeb väsitav töö ja algab kosutav puhkus. See teadmine täitku kõigi hingi õrna õnnetundega. Seda enam veel, kui tööd on tehtud tõsiselt ja kui sellel on olnud ka tulemusi. Rahuliku südamega võib siis puhata ja meenutada pingutusi ning võitlusi, teades, et need pingutused ja võitlused on kandnud vilja. Saavutused ja võidud on ju seda hinnatavamad ja väärtuslikumad, mida rohkem on nende pärast nähtud vaeva ja võideldud. Kergeti sülle langenud võit ei olegi meelt ülendav. Teadkem seda lihtsat tõe ka nüüd lõppeval kooliaastal, mil ühed lahkuvad koolist vaid suveks, teised aga jäädavalt. Olnud ja nüüd juba minetunud raskused ja võitlused ehtigu oreoolina võite ja saavutusi ning meenutagu ikka ja alati, et haridus, mille saavutamisel oleme pidanud tundma kibedust ja mõrudust, on elus meile igavesti magus. Saabunud puhkeajaks võtku meid kõiki kodumaa loodus oma kosutavasse sülelusse!

J. Roos.

Abiturientidele.

On sündmusi ja tundmusi, mis kunagi ei muutu igapäevasteks. Kevadise elu roheline tõus ja sügise kollane mõõn on ikka uueks imeks looduses. Inimelus nooruse ründ ellu, täis julgust ja lootust,

et vastu astuda elu kohustustele, hädasohtudele ja tõsisele võitlusele, ei muutu kunagi proosaliseks. Inimlikud tegurid selles sündmuses on ikka värsked ja elavad.

Meie tahame uskuda, et teie, abiturientid, olete omandanud siin mõningaid teadmisi loodusest ja inimestest, seadustest ja ühiskonnast, mõisteid kunstist, maitsest ja ilust, käitumisest ja kohustustest, — mõisteid, millede omamine annab teile õigustuse haritud inimese nimetusele.

Meie, teie klassijuhatajate kõige soojemaks sooviks on, et teil oleks edu elus ja et, kuhu iganes teie teerajad teid viivad või mis iganes saatus teile toob, selle kooli nimi ja mälestus aitaks teis äratada seda, mis on ilusamat inimese hinges.

V-a, V-b ja V-c klasside juhatajad.

Kooliaasta, täis tööd ja rühkimist, on lõpule jõudmas ja meilt lahkub jälle salk tulihingelisi, optimistlikult ellu suhtuvaid kaasõed-sid. Astunud üle kooliläve ellu, on teil võib-olla rohkem vabadust, kuid ühtlasi ka suuremad kohustused ja ülesanded.

Jäägu see side, mis sõlmitud aastate kestel meie — siijääjate — ja teie — armsate lahkujate — vahel, püsivaks ja tugevaks, et oleksite ikka üks lüli meie pikas õpilasahelas ja kuuluksite meie ühisesse suurde perre.

Taotelge sihikindlalt koolipõlves ülesseatud ideid, jääge kindlaks oma tõekspidamistele ja näidake oma elutöö tulemusena, et olete oma kooli kohusetruud kasvandikud ja väarikad isamaatütred.

T. T. G. ja T. T. K. Õpilaspere vanema k.-t.

Luuletisi.

MÄLETADES SIND.

Su nimi lühike on vähe täitnud ajalehe ridu,
su luule rohkem tunt kui ülistet,
kus üksilduse traagiline idu
ja igatsuse valge ristikehin.

Ma nutaksin, nii rõhub härdus hinge,
Taas närtsind taim on luuleaasadelt.
Mul lõtvub hetkeks rüht ja tahtepinge,
laul — raske mahajäetus, raske aim.

Eks peatuge kord pööbli jooksus!
Näe, olevik on minevikku surut!
Kas nüüdki omas hoolimatus rutus
tast möödute,

kes teist ei möödunud.

T. T. G. 1935. a. abiturientid direktori, inspektressi ja klassijuhatajatega.

KEVADAIMUS.

Mind kannab koolist täna õnnetunne.
On liikmeis elevust ja tantsurütmi.
Portfelli topit tühimust ja noru.

Päev pehmet valgust puistab tänavale,
sest teil ma õrna uduloori tajun.
Mul veres kevadaimus vaik ja ramm.

Ja hingest pudenend on tina nagu uttu!
Kas tõesti hahamise nuttu
ma võisin uputada oma meele tuska!

Nii imekerge on mul täna samm!

Ju katuseid vist silund käsi hell,
on hooned vaikes meelterahu-poisid —
ees mannetumalt lamab kevadvesi loigus.

Ja puude raagus oksil vara-häähahitsusi,
kui pungid ripub ees ja üle.
Ma mõtlen — nagu emasüli maailm.

Lepil samblik roheline naerab,
virgumise õnnes sirutund kui muru
surnud krobahelisel koorel.

Kõndijailgi silmis pehmet valgust...
 Tajun pehmet valgust üle linna,
 mis mind haarab nagu ema sülle.
 Sellest vere tuikeis kevadaimus ramm.

-lr.

MA MÖTLEN OMA EMAST.

I.

Kaheteistkümnes lehekuu päev — emade-päev.
 Sõna vesistud sõnade-valangus,
 Traditsioon — ei südame tõuge.
 Vaid ahelais arm! Hellus salajane
 tehtud maailma asjaks,
 mis liueldes laias mantlis
 üle virguva muru rohelise sameti
 (lehekuu!)
 puistab raskeist voldest
 sentimentaalsust, vahest lemmet,
 vahest käristab haavu.
 Kuid ahelate kõrin kutsub karjana
 kannule uudishimulike hulga
 hämarate tubade tuimusest...
 kuhu kulgevad jälle tagasi.

II.

Mina mõtlen oma emast,
 ta aast-aastalt laostuvast kehast,
 ta otsa pikist voldest,
 tühjast pisarnäärmeist
 ja vaevatud liikmeist,
 juba muldseist...
 Ja mõtlen oma emast
 umbses palavas klassis,
 närides näritud teadmisi.
 Ei tänus, lembes, vaid kaastundes ja kartuses
 mõtlen ma temast.
 Iseeneses tajun teda,
 ta silmade kustumises aiman iseene saatus...
 Ja mõtlen roheluses oma emast,
 pungade puhkemise lõhnus.
 Ei liigses helluses ega valusas armastuses
 igatse ma teda.
 Ma mõtlen oma emast kui iseenesest
 ja põlates ennast, põlgan ma teda.
 Ning on minu ema uhkete killas,
 kannan kõrgel ma pead.

-lr.

Va kl. juhataja
Theodor
Künnapas.

simas, mööda metsi hulkuma, et leida neid teisi kodusid. Mart nagu ei mäletakski, kas oli see ta ema või mõni muu, kes seisis kynnisel ja vibutas ta poole rusikat. Tugev rusikas oli nagu mõnel kraavikaeval või jälle mõnel loomadeveristajal. Ei, niisuguse rusika peale pole lusti palju vaadata. Võttis Mart rahakoti ja asus minekule. Riideid ega muud hädavajalist ei hakanud enam otsima.

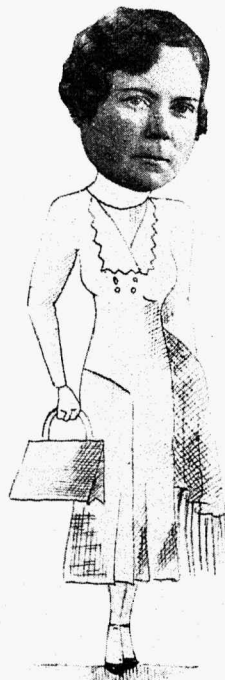
Ega see ukseks seisja, see emaks nimetatu, vist aimanudki, et Mart läheb ja ei mõtlegi tulla tagasi. Kurjustas niisama, ei hoolinudki poisikesest, kui see võttis rahakoti ja salakesi libistas selle tasku. Arvas minevat poisikese, kuueteistkümne-aastase, tädi või ristiema poole. Oli hea meel näha, et saab lahti mõneks ajaks sellest tylinast. Oli varem juba Mardile irvitanud naabripoiss Miku, oli hõiganud vahel yle aia, et mis sa ristled, naabri

Koduotsija.

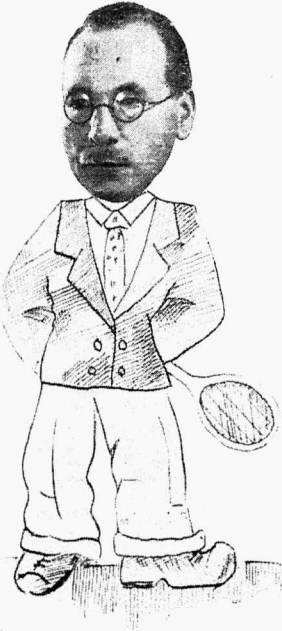
Tõusis udu. Ei paistnud enam mändide sinirohelisi kroone ega tyvede punast. Uduvöötide vahel oli ainult natuke näha tuhmi rohelist.

Siis tundis poisike Mart, et saapad olid astumiseks rasked. Nagu säärelihaste vajutised hoidsid ymber jalgade. Ega nende labadest olnudki midagi — tald ja sisemine kylg oli juba ammuugi kaotatud kuhugi teeveerele; võibolla ei olnudki kaotatud, oli ise kulunud tolmaaval pika käigutee kestel. Alustatud oli seda teed juba mõni nädal tagasi. Nyyd siin sooäärstel teel, kus tõusis udu ja männid olid valged, nyyd tundus see käidud maa eriti pikana.

Välja oli kihutatud ta oma kodust, mööda kraaviääri pidi luu-

Vb kl. juhataja
A. Abarenkov-Ein.

Vc kl. juhataja Viktor Käpa.

pikakoivaline, seal, kus sa teistel ees oled. Oleks veel teistele, aga liiati veel oma emale. Häbi peaks sul olema, pikakoivaline! Ei saanud Mart siis aru, mis tahtis öelda Mikk, see sasipea põiss, kes käinud seakarjas oma seitsmeteistkümnenda eluaastani. Nüüd aga, siin sooäärsel teel, saab äkki taipu sellest irvitusega saadetud hyydest. Oli ju isa surnud Mardil aastat neli tagasi. Äkki oli vajunud kokku, karjatanud ainult. Sellest ajast Mart kartiski karjatusi, selliseid järske ja äkilisi, mille järgi inimene võib vajuda kokku. Aga ema oli unustanud isa viimse karjatuse, selle sureja elu ja teise maailma vahelise valuhyyde. Hakkasid so-sistama eided, suud tigidalt vildakil, silmad kissis nagu vingus ja kuumuses. Ema palged aga õhetasid nagu ysna noorukesel, aknaalusel peenral kasvatas hoolega kuljusõielisi lilli, toas hoolitses mirdi eest, aeda sirelipõosa alla soetas pingi. Ei tundnud Mart, et

see oleks ta ema, kes teeb taolisi võõraid, veidraid askeldusi. Isa eluajal jäid ära tyhised askeldamised, nyüd aga oli neid ohtralt.

Ning siis oli tulnud Mart. Ykskõik kuhu tahtis minna, ainult eemale. Yle Väljamäe jooksis, pärast aga hakkas pidama targu käigusamme. Enne oli otsinud öömaja tee ääres elutsevailt, oli rääkinud ristiemast, kelle poole minekuks tee pikk ja vaevane. Lahked oldi. Mõni vahel vaataski võõristavalt — aga mis temast, noorukesest, ikka võõristada oli. Polnud kelmi vilajat pilku ega irvitust näol. See pärast polnud vaja otsida heinakyyne ega saunaesiseid.

Nyyd aga, kui tõusis udu ja jalad olid väsinud, tundis, et jääb ööseks sooäärele. Ei tahtnud enam minna sisse neist laiadest õueväravaist, kus loomad õhtu eel koju tulevad, mäletsedes ja värsket rohu lõhna tolmusesse õue kaasa tuues. Ei tahtnud näha, kui karjane kilgates ajas tagant tyседusest harkjalgseid lambaid. Halb oli vaadata teiste askeldusi — seista võõral õuel ja vaadata, kuis perenaine takusesse rätti pyhib päevasest tööst puhkele lubatud käsi, kuis kaevul solistatakse ihult tolm ja pigi. Pigem jääda teele, kus käidud päevi, mille arvu mälu enam meeles ei pea. Oli sel teel näinud inimesi igamoelisi; mõni oli neist Mardile ennast kaaslasteks sobitanud, mõni läinud temast mööda kui tee äärde torgatud vaiast. Kuidas keegi läks: — üks viis mööda teetolmu tublit kandamit rõõmu, mis päikesepais-tes kiirgama löi, teine jälle läks, hõlmad avali, et siis oleks natuke lahedam sydamel, mille mure kuumaks kytnud. Läks palvevend õndsas ilmega, suust nirisemas pyhakirja kui jahedat allikavett, tam-mus vana eideke, silmad pyydmas seletada kustki yle põldude kirikutorni, suu pominal rääkimas mõttekatkeid. Läks mõni tark ja arukas, mõni niisugunegi, kellele

tarkus peaaju liialt välja venitanud. Yks niisugustest oli käinud Mardi-gagi teekäänakuni. „Tahan käia maanteed,” oli rääkinud. „Maanteil käib kõiki, — neid, kes ise tahavad käia, neid, keda käima aetakse. Olgu linnas, siis linnaäärses hullu-majas, nyyd maanteel. Hi-hii, mis-sugune tee kellelgi. — Ainult sü-gavarööpalisi teid kardan, seal veab hobune koormat, lihased pin-gul, ja mees ajab suust välja laia sõimu. See on kole, kui üks pin-gutab ja teine sõimab, hulluks lä-heb siis kõige sitkemagi vaimuga inimene — nii tunnen mina. Ini-mese nõrk veri ei pea alati vastu, tuhmiks läheb kõik.”

Mart vaatas udusse — mändide kroonidest olid sääl sõõrikud. Nagu enda teegi oleks läinud mööda sõõrikud, aina keerle-mine... Käis seda mööda inimesi igameelelisi, mõni otsis kodu, mõni ei midagi.

H. P.

Mare.

Mare lamab mäenõlvakul hal-jendavas rõhus, skandeerides poolvaljult: „Phyramus et Thisbe... juvenum...”. Trükimust tantsiskleb ta silmade ees. Loetava katkendli-kud mõtterivad segunevad isikliku mõtiskeluga. Heledalt lööb taamal raekoja-kell. Tore siin ülal! Nii äärmiselt vaikne ümberringi, et hämmastud all kihavast elust.

Liigub tänaval nooruk, tühi port-fell kestana kaenlas, turi vajunud longu.

Ühetooniliselt-teravalt plagista-vad hobuserauad vastu tänavkive — rühib lauakoorma kõrval sääri-kuid lohistades mehekogu, piits lakkamatult ergutamata pingutatavat hobust.

Kepile toetunud tuhmjais räba-

lais kerjuseit vajub pruunjasse majja.

Sulg lipendamas kübaraäärel, erepunased huuled eraldumas te-ravlõikeliselt valgest mantlist, si-bab daam üle tänava.

Kõik, kõik nad liiguvad, rühivad, ruttavad üksteist nägemata, mi-dagi taotledes, otsides, lootes, kuni märkamatuks hämardub, saabub õhtu.

Edasirühkiv energia-inimene ra-beleb veel õhtu eelgi, kuni öö lan-getab õlale tinaraske musta käe. Jääb nagu ehmudes seisma, tun-neb end nagu ähmases unenäos, tajub, et saabunud on lõpp rühki-misele. Vajudes tumedusse, kos-tab veel nagu hädaldav hüüe ta huulilt, nagu küsimus ümbrusele: „Mis on? Mis oli?”

Mare pea vajub rohule. Kumma-line see maailm! Taevas ta üle ri-pub madalalt ja tummalt. Milleks rabelda, rühkida! Kui mõttetu see kõik!? Milleks püstitada eesmärke, ideaale, kui ainult hetke neis ra-huldununa tormad taas aina edasi, rahuldamatuna, otsiskelevana. Kui elu lõpulgi ei ole rahul enesega, vaid ahastad, anud vastust ümbru-selt!

Mare mõtisklusi katkestab jär-sult päevitunud poisiohtu mees-olend, kes on istunud kelmikal muigel mäeveerule. Köhatab: „Kena tütar... sust saab mu tule-vane... kui, kui... ma rahaminist-ris saa.”

Mare suunurgad tõmblevad, sõr-med rullivad kiirelt „Phyramus et Thisbe” hallikaks tõmbunud lehti.

„Mine ära,” kähistab. Kutsumatu tulija läheneb aga üleoleval naerul ja sirutab käed tüdruku embami-seks. Tüdrukus kihvatab. Haarab sügavkollase võilille ühes mättaga mullast ja virutab võõra suunas. Iseteadvalt haarab raamatu, ja ma-hajääjale ainustki pilku pühenda-mata sammub aeglaselt trepist alla.

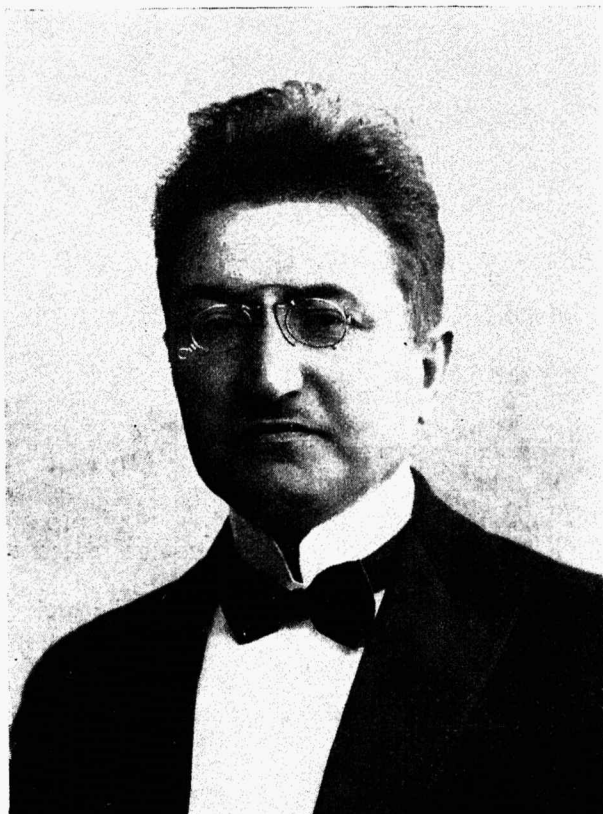
„Rahaministriks...“ muigab ta ja naeruläige helgib silmis. „Ei mina püüa nii kaugele...“

Sirutades jalga astmelt astmele tunneb Mare, et rõõm on elada, elada väärikalt, rabelemata ja tor-

mamata. Elada nii, et tajud ümb-
rust, tajud — elu. Ja Mare süda
on imeliselt kerge, laskudes aegla-
sel sammul mäelt linna.

R—n.

Villem Ridala 50-aastane.

W. Grünthal.

30. mail s. a. saab meie tunnustatud Noor-Eesti lüürik, ballaadide-looja, eesti kirjanduslugude autor ja keeleteadlane **Villem Ridala-Grünthal** 50-aastaseks. — Ta on sündinud Muhu Kuivastes 1885. a., lõpetanud Kuresaare gümnaasiumi ja Helsingi ülikooli, olnud Tartus E. N. K. S. T. G-mi eesti keele õpetajaks ja on 1923. a-st Helsingi ülikooli eesti keele lektoriks. — Tervitusi talle lahe taha!

V-b kôverpeeglis.

H. Albert.

Armastab värsse ja pikki samme,
norib pastoriga tüli ja
eelistab eredat värvi trotsiks koolikleidi sinisele.

L. Ehamaa.

Raamatud on toredad, kui ei pea õppima,
ja õpetajad, kui ei pea vastama,
kuid yle kõige on hääd sõbrad ja — rõõmus tuju.

H. Jääger.

Ise on ta nii väike ja nägu nii pai,
aga hingepõhjas tal palju trotsi,
ja et väljas jälle on kaunis mai,
siis võite ta Toomelt yles otsi'.

H. Kama.

Las tantsivad su kergemeelsed jalad
neil trepel veel —
ei häiri laulutuju kurvastused salad,
vaid naerul meel.

A. Kosesson.

Kord olla suure daamina,
kord kõigist imeteldu, kadestatu,
ja oma väärtust lasta kõikjal helkida —
nii selle tytarlapse unistuste radu.

L. Laur.

Ta igatseb irduda maisusest hallist,
leida midagi yllamat, hääd. —
Kas otsib ta tarkusekivi nii kallist?
Ta lemmiksõna on: tead?

H. Lotamõisa.

Õnnis on see, kellel on nälg ja janu
teaduse järele: tema peab lõputunnistust nägema.

E. Matsen.

Kunagi teda ei leia, kuid ta on kõikjal,
kunagi midagi ei tee, kuid on kõiges syydi,
unistab Inglismaast ja
teeb haiget oma naeruga neile, kes on liialt õrnad.

B. Meos.

Õppigem temalt kuldset tasakaalu:
olla ikka korralik õpilane, ilma et
tuleks loobuda millestki.

E. Neider.

Ei tunne sind, kuid armastan.

H. Nigol.

On muusik, matemaatik ja veel palju muud
see meie vahva Rutt,
kuid kõnemeheks on ta siiski sündinud —
ta räägib augu pähe igale,
kel pole seda sääl ju enne.

H. Oja.

Kord „Jungfrau ohne Schürze“,
kord laulev Lorelei,
ja kui on kuski myrtsu,
siis Sass on seda teind.

A. Oksa.

Ta ikka nii roosa ja ikka peen
ja lokid on värsked kaelal,
ainult mõnikord kiisu häält ta teeb
ja mõnikord heledalt naerab.

H. Orin.

Olla nii šikk, nii viisakas, hell,
nii õrnatundeline —
kas seda oskab veel keegi muu
kui ainult meie Tuti.

L. Pakler.

Igayks, kes elab Restus,
pole parun kaugeltki,
paruniks vaid üks on syndind. —
Kas see pole uhke siis?

L. Pallo.

Toit on elu säilitaja,
laul on elu kaunistaja —
see on selge Lindal röömsal,
mõlemaks on meister ta.

H. Puusepp.

On proovind kõiki kuulsusliike
ja kõigis tydineda jõudnud,
sest vabadust ja omapära,
mis pole neis, ta taga nõudnud.

M. Prants.

Maimu tasane ja helde
armas meile kõigile:
sinisilmad, siidijuuksed,
tööle virk ja tõsine.

A. Raadla.

Ta pole enam Nipernaadi, —
kuid sedagi on olnud ta, —
vaid jälle kirjaneitsi laadi:
eht symbolist, kel sygav traagika,
et keegi aru tast ei saa.

L. Rosenblatt.

Sa tihti mõistatuseks meile,
kuid sellena just oled hää,
ja vahest soovingi ma sinult:
sa veelgi mõistatuseks jää.

H. Rähni.

Hellen, peeni piigakene, sest saab nobe neiukene:
silmad kui nirgil siravad,
liigtused kärmed kui oraval.

A. Rätsep.

Kord tahaksin sind näha korratuna,
sind, kes on alati nii hää ja virk,
kord tõrkuvana, trotsivana —
see soov, nii kurjalt inimlik, see täiduda ei või kyll iialgi.

J. Treumann.

See mets, mis Juhan Liiva eest
kord varjas suure Peipsi järve,
ei kohutada või me Jenny närve —
ta vaatepiir on kõrgem pilvedest.

L. Tigane.

Napoleon oli väike
ja veel mõni muu tark mees,
sellepärast: ole auga väike,
võid olla kõigist suurist ees.

K. Valdmann.

Meie tunneme teda ta lokiidest ja
ta kuldsest sydamest.

-rt.

Jooni abiturientide huvidest ja vaateist.

Meie noorte vaimset struktuuri on korduvalt püütud iseloomustada. Vastavad iseloomustused on küllalt erinevad, kuid siiski võib leida mõningaid ühiseid jooni. Nad on kaldunud tugevasti pessimismi või jälle ilutsevasse ülistusse. Samuti olgu nimetatud, et paljudel kordadel vastavad hinnangud on johtunud autori enese tähelepanekuist ja nende tähelepanekute tõlgitsemisest, nii et oma mõtted ja arvamised on projekteeritud noorsoosse.

Eesti noorsoo liikumist jälgides on ilmselt silmapaistvad tõusu- ja mõõnaajad, mis suurel määral on sõltuvad sellest. misugused mõjud on tooniandvad ümbruskonnas. Nii on iseloomustatud 1905. a. noorsugu revolutsiooni romantika kandjana, võitluse ülistajana, oleva korra raamide murdjana. F. Tuglas lausub tolle aja kohta: „Kunagi pole olnud meie noor-

soos nii palju aatelisust kui siis.“ Pole vaja kalduda arvamusel, et kogu koolinoorsugu noil aastail oleks asunud vaimuse ja revolutsiooni parnassil, kuid pole vaja kahelda ka selles, et paljude noorte hinges oli tol ajal midagi rohkem kui tavaliselt.

Teise silmapaistva tõusuperioodi moodustab kahtlemata oma riigi loomise periood. Vahe eelnevaga on siiski küllalt nähtav. Ühel pool silmapaistev illegaalsus, teisel pool legaalne organiseerimisvormide otsimine ja sügav maailmavaateline lõhenemine. Ühel pool barrikaadide propageerimine, teisel pool riigi aluste loomine tõelisel frondil. Nagu 1905. aastale järgnes tagasitõmbumine ja mõnesugune pessimism, nii tuleb ka Eesti iseisvuse ajal möödunud aastakümne keskel nähtavale teatud mõõnaeg. Vii-

mane pole küll kahtlemata ainult noorteliikumise seismise loogika tulemus, vaid mitmesugused välisasjaolud ja motiivid on siin küllalt tähtsat mõju avaldanud.

Püüame jäädvustada siin mõned joodetud tänapäeva-noorte vaimsest minast. Selle kirjutise aluseks on peamiselt ankeedi tulemused, mis haarab 509 lõppklassi õpilasi üle Eesti Vabariigi ja mis on korraldatud 1934. a. oktoobris.

Käesoleval korral on noorte vaimse mina iseloomustuse lähtekohaks valitud mitmekesised huvid ning seisukoha võtmised nende suhtes. Huvide järjestamise järele kujuneb olukord järgmiseks. Meesõpilased: 1) sport, 2) teadus, 3) tegelik elu, 4) riiklikud huvid, 5) kirjandus, 6) kasvatatus, 7) kunst, 8) kõlblus, 9) karskus jne. Naisõpilased: 1) kirjandus, 2) tegelik elu, 3) kunst, 4) sport, 5) kasvatatus, 6) riiklikud huvid, 7) kõlblus, 8) karskus, 9) teadus jne. Olgu siin märgitsetud esialgu võrdlemisi silmapaistev huvide erinevus mees- ja naisõpilaste juures. Edasi on peatatud vastuste üksikuil huviringkonnil enam kui teistel ja esitatud seejuures mitmesugused põhjendused. Küllalt silmapaistva koha sellest seisukohast vaadatuna saavutavad sport, tegelik elu, kirjandus ja riik-poliitika. Vastu vaidlemata on selge, et spordil on noorsoos küllalt suur poolehoid.

Mis puutub huvisse tegeliku elu vastu, siis nihkub see huvide üldkokkuvõttelises järjestuses esikohale. Võibolla on siin mõju avaldanud asjaolu, et tegemist on lõppklassi õpilastega, kellel kevadel tuleb niikuinii mõnesuguse valiku ees seista. Kui olukord on nii, siis on ka arusaadav ühe väited paljude nimel: „Keskkooll peaks andma ellu minejaid inimesi, aga mida hakkad peale, kui oled veel laps! Paljud õpilased lõpetavad kooli saamatuna ja kohmakuna. Nad on tuupijad ja vähekohased elus läbilöömiseks. Koolis peaks vähem nõutama tuupimise oskust ja enam rõhutama õpilase töövoimet. Muidu saame ikka iseseisvuseta inimesi.“ Kui ülevaadet ja kokkuvõtet teha sellest, mida soovitakse näha selleks koolis, et olla elule enamette valmistatud, siis tuleb siin esile peasoov — küsimusi tegelikust elust.

Edasi nimetatakse poliitiliste arutluste vajalisust eriti meesõpilaste poolt. Viimast asjaolu põhjendatakse sellega, et poliitilistest küsimustest objektiivse ülevaate saamine võiks paratamatult kasulik olla ellu astuvalle noorele kodanikule.

Järgnevalt soovitatakse, et koolis käsitletaks seltskondlikku kasvatust, kutsevaliku küsimust, õppimisoskust, tervishoidu, seksuaalküsimusi, esinemis- ja kõneoskust, kodukaunistamist jne.

Olgu nüüd ka lühidalt peatatud kirjanduslikul ja riiklikul huvil.

Põhjused, miks kirjandust hinnatakse, on erinevad. Temas nähakse kultuuri mõõdupuud, silmaringi laiendajat, uue mõttesuuna arendajat ja maailmavaate kujundajat. Samuti väidetakse, et kirjandus annab uut energiat, temas võib unustada reaalelu raskusi ja ta sobib loomulikult ka ajaviiteks. Kui kirjanikke paigutada nende huvitavuse järgi, siis kujuneks järgmine olukord. Meesõpilased: A. H. Tammsaare, Fr. Nietzsche, H. Balzac, M. Metsanurk, E. Wilde, E. Zola, F. Dostojevski, F. Tuglas, Juh. Liiv, J. Verne, A. Gailit, K. Hamsun, B. Shaw, A. Jakobson, H. Ibsen, A. Kivi, O. Wilde, G. Suits jt. Naisõpilased: A. H. Tammsaare, Juh. Liiv, E. Zola, F. Dostojevski, E. Wilde, M. Metsanurk, F. Tuglas, S. Lagerlöf, G. Suits, F. Nietzsche, L. Kibuvits, A. Mälk, H. Balzac, H. Valtonen, A. Kivi, K. Hamsun, L. Tolstoi jt.

Mis puutub huvisse riiklikkude küsimuste vastu, siis on nende arutlemise vajadust korduvalt rõhutatud, enam siiski mees- kui naisõpilaste poolt. Üksikute poliitiliste süsteemide suhtes on siiski vähe seisukohti avaldatud. Küll aga räägitakse korduvalt isiku vaba arengu kasuks. Selle iseloomustuseks, kuidas suhtuda riigile, võiks kasutada üldlauset: „Tahaksin saada isikuks, kes täidab kohustused ühiskonna ja riigi vastu.“ Kui vaadelda isikuid, keda seatakse tunnusväärsetena esikohtadele, siis on siingi silmapaistev koht just poliitilistel. Meesõpilased: K. Päts, J. Laidoner, Napoleon, Lembit, G. J. Caesar, G. Washington, B. Mussolini, J. Kuperjanov, Th. Edison, C. R. Jakobson, A. Sirk, G. Garibaldi, J. Tõnisson, Gustav-Adolf, A. Rei, Perikles jt. Naisõpilased: J. Laidoner, K. Päts, L. Kõrdula, Napoleon, Orleansi neitsi, oma ema, A. Haava, Gustav-Adolf, Walesi prints, B. Mussolini, J. Tõnisson, G. J. Caesar, Katariina II, A. Sirk, G. Garbo jt.

Lõppeks olgu lisatud siia veel läbilõige ühest päevast, sellest seisukohast vaadatuna, mis on põnevamaks päevaküsimuseks. Kui siin rühmitame ja järjestame vastused, saame järgmise olukorra. Meesõpilased: sport, õppimine ja õppetöoga seotud küsimused, tants, olukord pärast kooli lõpetamist, poliitilised küsimused, lõbustused, vahekord õpetajatega, spikerdamine, kino, armastus jne. Naisõpilased: õppimine ja õppetöoga seotud küsimused, tantsusammud, sport, kino, olukord pärast kooli lõpetamist, peod, teater, poliitilised küsimused, kirjandus, arutlused, kuidas päev õhtule läheb jm.

Nende ja teiste huvide alusel võib teha mõningaid kokkuvõtteid abiturientide vaimsest minast. Löökkideaalid ja organiseerimisküsimused on maad andnud asjalikule realistlikule ja paiguti nautivale elu suhtumisele. Tegelik elu küsimused ja

huvi nende vastu on esikohal. On selge, et nähtavus ja välispidus, olgu spordi, seltskondliku kasvatuse või mõnel teisel kujul, leiab suurt hindamist. Samuti nihkub isik ja isikutunne nähtavale kohale.

„Nüüdsel ajal mõtleb igauks esijoones enesele,“ ütleb üks paljude nimel. „Egoism on progressi alus.“ Et selle juures tähtsal määral mõeldakse ka materiaalsele äraelamisele, on asjadega kooskõlas. „Hea, kui üldse mingit teenistust saab,“ lausub üks, ja teine lausub märksa järsemalt: „Huvile tuleb praegusel ajal päkk peale panna.“ Nagu siit näeme, pole langenud huvi huvi vastu mingi vaimse struktuuri põhjaliku muutuse kaudu, vaid teatud määral olude mõjustusel. Viimane seisukoht tuleb peaaegu kõikjal nähtavale.

Lõppeks olgu esitatud veel mõned jooned suhtest ümbruskonnaga. Et teatud vastolud vana ja noore vahel püsivad, on tunnustatud tõsiasi. Et vanem generatsioon oma kogemusi püüab kättesaadavaks teha noortele ja viimased neid tihti ignoreerivad ja ise neid otsivad, on ka arusaadav. Mis puutub abiturientide hinnanangusse kooli suhtes, siis rõhuv enamuse tunnustab kooli jaatavat mõju oma vaimse ja füüsilise mina kujunemise suhtes. Üksikui on loomulikult oma eriarvamused.

Ümbruskonna suhtes aga üldse satub arvustav pool ülekaalu. Leitakse, et alkoholi-tarvitamine on liiga levinud ja kõrtse on palju. Ainelised huvid olevat liigselt esikohal ja inimesi hinnatakse palju varanduse järele. Paljudele teeb muret tööpuudus ja vaesus. Ühiskonnas olevat liiga palju eba-aumehelikkust. Isegi oma kõige paremat sõpra ei võivat enam usaldada. Nurina kutsub esile sagedane nurin ümbruses. Öeldakse: „Kui vaadelda laiemaid ringkondi, siis nurisetakse rahapuuduse üle, ometi on teatud aegadel sabad viinapoe ja kinouste taga.“ Vanemale generatsioonile tuletatakse meelde, et ta ei peaks toimima nii, et see halba eeskuju andvalt võiks mõjuda noortele. Sageli kurdetakse, et meil tänapäeva ühiskonnas inimeste-vaheliste suhete määraks on ainealine olukord ja võimutsemisiha.

Kuidas ka ümbruskonda ei arvestataks, tõde on see, et ümbruskonnal on alati mõju olnud kasvavale noorsoole ja tema vaimse mina kujunemisele. Mõtted, mis liiguvad ümbruskonnas, ei jää vastukaja leidmata noorsoos. Kui soovitakse aatelist noorsugu, siis peab aatelisus ümbruskonnas eneses mõjule pääsema.

J. K o n k s.

Enne eksameid.

Lubage kolm pudelit palderjani ja 100 sendi eest peavalu-pulbrit.

Sisutu sõnade-kompleks, pühendatud abiturientidele.

(Vahest jobujutt, vahest ka mitte.)

Abiturient istub lõpueksamil kooli maailma-maa pikas saalis ja imeb sulevart. Ta p e a b midagi paberile panema, p e a b — sest teisiti ei saa. Kuid tal (muidugi mõtlen siin t e a t a v a t õpilast, mitte igäüht) on pea nii tühi ja kõmisev, et tarvita seda või kellalöömiseks mõne usulahu palvetunnile. Kõik, mis oli, on korraga haihtunud — pagan teab, kuhu see jäi. Ei saa kätte ühtki mõttesabakest, mida pidi siis seda pärismõtet lagedale vedada. Ja vaene abiturient istub kui narr päise päeva ajal, kui saali toodud monstrum, et täita üht pingivahet pikkade pinkide reas, mille taga istuvad teised eksaminandid, kelle suled vihuvad palavikulises hoos ridu tembeldatud paberpoognaile. Ja ometi kirjutab see meie õnnetu abiturient m i d a g i, kirjutab, millest ta ise aru ei saa ja millest vaevalt ka tark eksaminaator suudab midagi välja lugeda. Abiturient kirjutab, sest ta p e a b, p e a b kirjutama just teatud päeval kella 8.20—13.20, mitte muul ajal.

Minu seisukord on parilla täpselt sarnane siinsamas vaatlemise all olnud abituriendi seisukorraga. Minagi p e a n midagi kirjutama paberile, mille nüüdsama tükki-deks lõikusin (see oli ülikerge vaev!), pühapäeva hommikul 26. lehekuu päeval Anno 1935. Käesoleva lause kirjutamise ajal on 2 minutit kella 8-le puudu. Kuid minugi pea on tõesti niisama tühi kui äsjakirjeldatud abituriendil — löö sellega (muidugi peaga, mitte abituriendiga) kas või trummi. Meie vaene abiturient-lõputöökirjutaja oli ses mõttes õnnelikum, et tema jaoks mõtlesid välja teised teema, mina aga siin ärklitoas „Emajõe

kõrgel kaldal“ olen eriti õnnetu just sellepärast, et pole teemat.

Oleksin kooli- või klassijuhataja, siis annaksin kauneid õpetusi oma hoolealustele „eluteele“ kaasa, otsiksin mõne moto-lause ja kombineeriksin selle ümber rea stiliseeritud sõnu, lisaksin juure oma veendumusi ja elukogemusi, ja asi oleks vastu vaidlemata sile. Oleksin vähemalt abiturientidele õpetajagi, kes neid aastast aastasse on talutanud ühest klassist teise, kes nendega on maadelnud, neid „jumalikest teaduse-lätetest jootnud“ ja nende annivakka ohvreid pannud, siis viskaksin mahvi tõtt, teise nalja ja ülesanne oleks sooritatud. Oleksin vähemalt igäuhega isiklikult tuttavgi, egas siiski päriselt hätta jääks.

Kuid nüüd — milline seisukord!

Mu ees on raamat „Tartu Tütarlastegümnaasium 1929—1934“. Selle raamatu viimasel 64. leheküljel on nimestik: Va — 25 õpilast, Vb — 25 õpil., Vc — 18 õpil. Ja iga klassi kohta nimistu: Linda Bergmann jne., Hilja Albert jne., Hermiine Aaman jne. — Kas see raamat päästab mind? — Oh ei! — Mis ütlevad nimed: Bergmann, Enno, Jääger, Oksa, Dreimann, Vahi või teised? Absoluutselt ei midagi. Nende taga võivad peituda klasside kuldsuud ja tarkpead, kuid ka klasside tummad likmed ja vaimsuselt hädatsejad. Nad võivad olla ööbikud või linavästrikud, traavlid või mutid. Kõik võivad nad olla. Ei, korrapärane nimistu ei aita midagi!

Ja nii olen ikka veel ainult sissejuhatuse juures, ja kirjutanut pole teps midagi. Ja kirjutis ise tikub saama följetonistlikuks. Et aga kellaosut on juba nihkunud 39 mi-

nutile pärast kaheksat, peab millegagi pihta hakkama. Kirjutan siis tühjast peast ja neist momentidest, kus midagi pead, aga ei saa, — sobigu säärane. sisu sissejuhatuse otsa või mitte. Olgu „tühi pea“ see saba, mille abil oma mõttekoera ahju tagant välja vean, olgugi et ta vastu pureb.

Abiturient! Kui sa oled mitmeski maailma-tarkustes veendunud, siis oled vist ka selles veendunud, et inimesel on tõesti mõnikord tühi pea. On tühi teatud momendil, ja sa ei leia selle tõve vastu retsepti. Ja kui sul siis kästakse midagi teha just sel ajal, oled nagu ohvritall, kelle villasse lüüakse haralised sõrmed ja viiakse tapalavale. Sa oled siis õnnetu, nead kõik maailma ülekohtu karjuvaks kooriks kokku ja leiad, et elu on üks igavene hädaorg, et inimesed on jumal-teab millised müütnikud ja saduserid; nead, sajatad kõik head ja halvad olendid ühte patta keema.

On hea, kui sa taipad siis, kui su pea jälle hakkab funktsioneerima, et tühi pea on päris loomulik nähtus ja et need olendid, kes teise tühja pea seisukorda kriitilisel momendil ei taipa või ei taha taibata, on ka päris loomulikud olendid — täpselt niisamasugused, kui sa ise oled, sest (mõttele järele!) ka sina ei oska igakord teise tühjast peast lugu pidada ega endale aru anda, miks mõnel inimesel on üksikuil momendil tühi pea.

Aga ega sa seda enamasti taipa. Sa oled häiritud sellest kahjust, mida sa said oma tühja pea momendil, ja sind vaevab rahutus, et sa ei leia abinõusid, kuidas oma tühja pea resultaate saaksid hüvastitada, kuidas ennast upitada jälle oma normaalsete võimete tasemeni.

Enamail juhtumeil õnnestub viimane ja sa lepid jälle maailmaga, lepid nendega, kes su peatühjusemomenti tahtsid arvestada, lepid isegi oma tühja peaga, veendudes,

et mis ikka teha, kui vahel juhtub, et pea on tühi. Kord on asi iseeneest ka niivõrd tühine, et su häiritsemine tühja pea momendist tundub vaid traagikoomilisena. Kuid on ometi juhtumeid, kus tühja pea tagajärjed on vältimatud, üpris traagilised, vahest koguni saatuslikud. Ja sel puhul on muidugi tegemist tõsise õnnetusega, elu löögiga, mitte enam nõõgiga.

Ja mis peaks sulle siis jääma lohutuseks — sulle, süütule kannatajale?

Loomulikult seesama, mis vanale kreeklasele, kes võitles oma saatus vastu, kes sellele alla jäi ja sellele alistus kui paratamatuks. Loomulikult seesama mis muhameedlasele, kes usub, et ta saatus on talle ette määratud. Loomulikult seesama mis Kristusele, kes kannatas süütult maailma patuste pärast ja oli rahul, et ta seda tegi. Loomulikult jääb sulle lohutuseks teadmine, et sa oled süütuna toonud ohvri peatühjusele, et oled ise peatühjuse ohver. Ja et sa just süütu oled, siis on ses suhtes asjad ka korras, sest ohvriloom, mis peab lunastama ohverdaja patud, on ju ikka süütu. Katki pole loogikas midagi ja katki pole maailma traditsioonides ka midagi. Ja katki pole sinugi juures midagi, — sinu jures, kes sa oled oma peatühjusega üks lülake maailma peatühjuste ahelast: su peatühjus polnud välditav ja, tänu sellele, jäi peatühjuste ahel terveks, sa jäid ise oma peatühjusega terveks, sooritades teene peatühjuste ahela säilitamiseks. Ära usu, et sina, süütu tühja pea ohver, ei toonud oma kannatamisfaktiga ka kasu kaasinimestele — sina, abiturient, näiteks kas või oma kaassõtsidele. Sina, ajutist tühja pead omav, lunastasid võibolla mõne tõeliku tühja pea. Teine — see tõelik tühipea — võibolla sai just sinu ajutise peatühjuse tõttu lõpueksamil läbi, eriti kui tema mõttelagedat kiritööd vaeti sinu,

veel mõttelagedama tööga. Kalkuleeriti vahest ehk istuma jäetavate ja järeleksameid saavate protsenti ja leiti, et see ja see, kellel tõelikult olid kahtlased lõpetamislootused, sünniks siiski lõpetada lasta — kas või protsendi normeerimiseks. Ja meenuta, abiturient, juhtumeid „jooksvast“ koolitööst, kus sinu ajutine peatühjus kutsus esile sapivalamise nõudliku pedagoogi poolt just sinu kaela, ja hiljem ei olnud pedagoogil enam sappi teiste peale kallamiseks. Need pääsid sellest, olid õnnelikud, ja sina olid see, kes sai teise õnne teguriks. Ja lõppeks, kas su ajutine peatühjus, armas abiturient, ei kutsunud sinus endaski kunagi esile pidurdamatut tungi õppida kõik selgeks nagu Jumala kümme käsku, et ka sa tühja pea momentidel võristasid maha või vihtusid vihku nõutava — automaatselt, ajusid liigutamata! Või kas ei toiminud niisama mõni teine, kes jälgis erapooletult kõrvalt sinu ajutise peatühjuse traagikat, täites just selle tõttu oma norminõuded.

Näe, abiturient, kuidas on lugu peatühjuse ohvriga. Kas oled nüüd rahuldatud?

Ja minagi siin (kell on juba 3 minutit üle üheteistkümmne) — eks minagi kannu omamoodi risti Kolgatale — peatühjuse risti.

Silmade ees virvendab nõudlik sõna: PEAD, ja ma pean. Pean tooma ohvri tühjapäisusele. Pean nagu p i d i t e ja p e a t e teie, abiturientid, p i d i t e ja p e a t e praegugi veel koolis ja p e a t e edaspidigi elus. Palju kool ja elu sellest küsib, kas on sobiv moment millegi tegemiseks, millegi loomiseks! Palju meilt küsib praegune mehaneerunud elu, mis meie teataval ajaüksusel võime! Tema — see suur elu — valib välja aja ja käsib, ja meie peame, peame tegema, kas tulgu või pussnuge taevast alla,

kas olgu pea mõtteid või tühjust täis.

Tean, et kuski mändide all asetsevas majas istub tuttav kirjanik ja kirjutab; kirjutab, peab kirjutama, kuigi mõnikord on pea tõelikult tühi. Ta p e a b. Veab oma mõtte-pisuhända ahju tagant välja, aga see pergel ei tule, lipsab ikka käest ahju taha. — Kes teist, abiturientid, pole lugenud meie kadunud kirjandusmaestro Wilde „Leiba“ ta ahastavate sõnadega: „Leib on rida, rida on leib!“ Temagi p i d i. — Tantsijatar p e a b, näitleja p e a b, helikunstnik p e a b tõlgitsema nõutavail momentidel publikulohele oma hinge, aga kas ta on selleks häälestatud seesmiselt ütleme just kell 20 või 20.15! Aga p e a b. Kas on pedagoog häälestatud aine käsitlemiseks just siis ja siis, kui kell kuulutab tunni algust! Kas on ärimees igakord sobivas „švungis“ äritehingu tegemiseks, kui talle määratakse kokkusaamine kuski „Kuld Lõvi“ kabiinis või mujal! Kas on väepealik igakord vastavalt vormis“, kui ta peab lööma otsustava lahingu! Aga p e a b!

Kas näed, abiturient, kuidas följetonist sai moraalijutlus. Kas tuleb see sellest, et kirjutan tühja peaga või on selles teemas siiski iseenesest terake tõtt?

Üks on ometi kindel, et ajutine tühipäisus on päratu ebameeldiv nähtus ja PEAD on üks väga vastik käsk. Aga vältimatud on mõlemad. Arvestada tuleb ometi mõlemaid. Ja kui tagajärjed on tühised või ainult traagikoomilised, siis pole katki midagi. Aga kui on resultaadid saatuslikud, siis lohutuge sellest, et olete toonud ühe ohvri, kuigi — kui loll see ka on! — tühipäisusele ja, paremal juhul, neetud mehaneerunud elule.

Lõpetatud kell 12.03.

Alter ego.

Kooli elu.

Õpilaste tantsude- ja muusika-õhtu.

1. mail 1935 toimus T.T.G. saalis õpilaste tantsude- ja muusika-õhtu õp. T. Jakobson'i ja P. Reinbaum-Lindenau juhatusel.

Kava oli koostatud mitmekesi-seist ja huvitavaist paladest nii muusika kui plastika alalt.

Õhtu kujunes üllatavaks ja rahul-das täielikult, olgugi et mõningaid konarusi ilmnas.

Silmapaistvad numbrid olid muu-sika alal „Pulmapäev Troidhau-genis“ (Grieg) — E. Martin'ilt, „Veski“ (Jensen) — V. Truu'lt, „Lööke“ — V. Karheiding'ilt ja „Raff“ — F. Krimm'ilt.

Plastika alal väärised tähelepanu „Kummitus“ — L. Noorits'alt, huvi-tav „Menuett“ rühmalt ja omapä-rase ülesehitusega „Largo“ — rüh-malt. Häa tõlgitsuse omas ka E. Sumberg'i „Hispaania laul“ ja elavalt kanti ette „Hüpiknukk“ — Aino Oru'lt.

Osavõtt sellest huvitavast õhtust oli rohkearvuline.

Mõni sõna möödunud loteriist.

Loterii käis nagu marulaine üle T. T. G. ja T. T. K. muidu nii vaiks-e atmosfääri. Publikut oli väga rohkesti ja saalis valitses kogu aeg peadpööriv elevus, sest katsetati innukalt võitudega. Rah-va suure huvi tõttu looside vastu olid viimased otsas juba püha-päeval kell 18, kui väljast tungles sisse uusi nägusid loose ostma. Kõikide rahulduseks algas kell 19 saalis tants, mis kestis kuni kella 22-ni.

Loteriid võib täiesti õnnestunuks pidada, sissetulek oli üllatuslikult suur. Ka ettekanded teatris ja koh-vikus rahuldasiid vaatajat täiel määral, samuti muud lõbustused.

Loterii-alegri kõige rohkem kor- janud klassiks osutus III-a kk. Kõige rohkem järjekorras olid kor-

janud loterii-alegri heaks: Pöder II-a g., Maaser III-a kk., Lepik I kk., Kerna III-a kk., Toom IV-a, kes said ka vastavad preemiad

Loterii-alegri aruanne.

T u l u d:	
Korjandusest	Kr. 415,16
Loositähtede müügist „	749,64
Pääsmetest	„ 99,50
Einelaust	„ 211,14
Mitm. lõbustustest	„ 201,12
Kokku Kr. 1.676,56	
K u l u d:	
Kr. 472,07	
Ülejääk	Kr. 1.204,49

Teeõhtu.

Hästiõnnestunud suurloterii jä-rellainena korraldati 8. V. 35 T. T. G. saalis lastevanemate, õpetajate ja loterii õpilaste-tegelaste vahe-line teeõhtu. Lastevanemate nimel tänas pr. S. Paldrock õpilasi-tege-lasi innuka töö eest. Tänu ja kii-tust jagas õpilasile ka dir. J. Roos.

Koosviibimine kujunes mee-le-olukaks. Lauldi, mängiti ja tantsiti mõni tund ja siis siirdus igaüks oma töö juurde.

Emadepäeva-aktus.

12. mail s. a. toimus T. T. G. ja T. T. K. Enesekasvatuse ringi korraldu-sel T. T. G. ja T. T. K. saalis emade-päeva-aktus. Aktuse avas ja tervi-tas emasid nende aupäeval õpi-laste nimel A. Raadla V-b, millele järgnes T. T. G. ja T. T. K. laulukoo-rilt kaks südamlikku laulu („Kui ma kodutalust läksin“ ja „Midagi he-lendab“). Päevakohaste kõnedega esinesid dir. J. Roos ja pr. L. Kal-ling-Kant (viimane teemal: „Kas ma olen oma lapse sõber“). Kavas olid veel: klaverisoolo — F. Krimm III-b g.; deklamatsioon „Ats koo-lis“ — S. Sibul III-a kk.; „Noore kõne emale“ — A. Ilves III-a kk.; näidend „Ema sünnipäev“ (autor E. Funk) ja tantse T. T. G. ja T. T. K. õpilasilt. Ettekanded õnnestusid

hästi ja osutusid osavõtjaile huvipakkuvaks. Päev kujunes õnnestunuks ja täitis küllaldaselt määral oma ülesande.

Publikut oli koos rohkesti.

Reaalteaduste-ringi referaatkoosolek.

Teisipäeval 14. T. 35, kell 17 korraldas Reaalteaduste-ring referaatkoosoleku. Refereeris hr. K. Westberg teemal: „Taimetoitlus“.

Referent, kes ise veendunud taimetoitlane, andis väga selge ja ülevaatliku pildi taimetoitluse väärtusest ja kasulikkusest. „Hävitame iseend sellega, kui sööme liha,“ rõhutas ta. Ka leidis referent, et lihasöömine on hirmus looduse rüvetamine, sest tapavad ju inimesed loomi kõige metsikumal kombel ainult selleks, et saada head suutäit. Püsime noored ja elurõõmsad, kui hoidume lihasöömisest.

Läbirääkimiste osas võeti sõna mitme õpilase ja õpetaja poolt. Nii väideti õpetaja prl. Treier'i ja õpilase L. Lõhmus'e poolt, et meie külmamas kliimas on siiski võimata elada täiesti ilma lihata. Ka maksab korraliku taimetoidu tarvitamine meie oludes kaunis palju.

Koosolek oli väga huvitav ja

kindlasti esmakordselt niisuguse sisuga.

Koos oli 20 õpilase ümber.

Spordiringi koosolek 7. V. 35.

Teisipäeval, 7. V. korraldas T. T. G. ja T. T. K. Spordiring referaatkoosoleku. Kõneles pr. Haamer teemal: „Päevitamisest ja ujumisest“. Kõneleja andis noortele rohkesti näpunäiteid mainitud küsimusis ja kõnele järgnes elav läbirääkimine.

Koos oli õpilasi päris rohkesti.

Eksamite teemad keeltes olid järgmised:

18. V — V kl. I võõrkeeles: saksa keeles — „Die Frau von heute“, „Die künstliche Orgel“ (ümbertjutustis); ingl. k. — „The Women of To-day“, „Smoke“ (ümbertjutustis).

21. V — III g. kl. I võõrk.: „Die Gründung Tallins“ ümbertjutustis).

23. V — V kl. eesti keel: „Naise taotluste fiasko A. H. Tammsaare kujutuses“ ja „Tänapäeva tehnika inimelu hüvestajana ja pahestajana“.

24. V — III kk. kl. eesti keeles: „Eesti metsavaimud“ ja „Ei see koer jänest koju too, keda vägisi metsa viiakse“.

Kaardimõistatuse „Tundke Euroopat!“ lahendus.

1. Mis neem? — Ristna neem.
2. Mis linn? — Tallinna linn.
3. Mis laht? — Taranto laht.
4. Missuguse jõe suudmekoht? — Doonau suudmekoht.
5. Mis linn? — Bresti linn Brestagne'i poolsaarel.
6. Mis saared? — Baleaari saared Vahemeres.

Loosi läbi sai lahendajaist Kirjanikkude Liidu loterii pileti E. Mõrd

Koolitöö tähtajad.

Koolitöö lõpeb käesoleval õppeaastal aktusega 7. juunil. Vastuvõtmiseksamid keskkooli II ja IV klassi ja gümnaasiumi kõigisse klassidesse on pärast suvepühi 12.—14. juunil. Järeleksamid ja vastuvõtmiseksamid pärast suvevaheajaga on 29.—31. augustil. Koolitöö algab sügissemestril 2. septembril.

Kõik joonised selles nr-is on L. Hermann'ilt.